

УДК 371.3:616.314-089.23(477.84)

DOI

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ОРТОДОНТІЇ В ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО

В. М. Михайлюк

ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”

ORGANIZATION OF STUDENTS' INDIVIDUAL WORK WHEN STUDYING ORTHODONTY IN TERNOPIL STATE MEDICAL UNIVERSITY

V. M. Mykhayliuk

I. Horbachevsky Ternopil State Medical University

Сьогодні відчувається значна потреба у кваліфікованих лікарях-ортодонтах, які мають здатність широко та аргументовано мислити, вміють швидко приймати нестандартні рішення, діяти самостійно та результативно. Тому основна мета самостійної роботи – оптимізувати навчальний процес, привести у гармонійне співвідношення навчання і контроль якості знань, створити умови для самостійного оволодіння студентами професійними знаннями та набуття ними практичних навичок. Самостійна робота студентів під час вивчення ортодонції є широкоплановою і багатовекторною, а також вимагає спільних зусиль як з боку викладача, так і студентів.

Nowadays, there is a significant need in qualified doctors-orthodontists who have a power of broad and argued apprehension, are able to take non-standard decisions quickly and to act independently and effectively. That's why the main aim of independent work is to optimize educational process, bring into harmonious correlation education and knowledge quality control, create conditions for students' independent mastering their professional knowledge and gaining practical skills. Students' independent work in the course of studying orthodontics is versatile and multilateral and demands joint efforts both from a professor and students.

Вступ. Сучасне українське суспільство відчуває гостру проблему у кваліфікованих лікарях-ортодонтах, які здатні широко та аргументовано мислити, швидко приймати нестандартні рішення, діяти самостійно та результативно. В досягненні цієї мети важливу роль відіграє організація самостійної роботи студентів як складова навчального процесу при вивченні будь-якої стоматологічної дисципліни, включаючи ортодонцію.

Основна частина. Згідно з чинними нормативно-правовими документами, викладання ортодонції у студентів на кафедрі дитячої стоматології Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського здійснюється за Болонським процесом, де сфера вищої освіти є однією з найважливіших сфер розвитку євроінтеграції [4]. Відповідно до принципів організації навчального процесу за кредитно-трансферної системи, самостійна робота студента є основним засобом засво-

© В. М. Михайлюк

ення матеріалу без участі викладача, у час, вільний від обов'язкових занять. Основна мета самостійної роботи – оптимізувати навчальний процес, привести у гармонійне співвідношення навчання і контроль якості знання, створити умови для самостійного оволодіння студентами професійними знаннями та набуття ними практичних навичок. Крім того, цей вид діяльності спонукає студентів до участі у науково-дослідницькій роботі.

Згідно з робочою програмою, на вивчення ортодонції студентами 3–5-го курсу стоматологічного факультету виділяють 180 аудиторних годин та 108 годин відводиться на самостійну роботу студента (співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): для денної форми навчання – 70:30). Структурно ми виділяємо такі види самостійної роботи: самостійна робота студентів на аудиторних заняттях з ортодонції; позааудиторна самостійна робота; самостійна робота під контролем виклада-

ча – індивідуальні заняття студента з викладачем; обов'язкова самостійна робота студентів за темами, перелік яких щорічно переглядається і затверджується. Позааудиторна самостійна робота включає: виконання домашніх завдань, підготовку до лекцій, практичних занять та різні види завдань, що виконуються під час навчальної практики; підготовку і захист історії хвороби. До окремої категорії самостійної роботи ми відносимо участь студентів у науковому гуртку з ортодонції (підготовка наукових тез, статей, доповідей, рецензування робіт інших студентів, участь у наукових конференціях, олімпіадах), а також виготовлення наочних матеріалів, підготовку технічних засобів навчання.

Самостійна робота студента на аудиторних заняттях включає: розв'язування ситуаційних задач з відповідної теми з дисципліни, заповнення схем, рекомендацій, таблиць, виконання тренувальних завдань, ситуаційних задач, що вимагають осмислення та запам'ятовування і простого відтворення раніше отриманих з предмета знань. Ця робота значною мірою залежить від рівня підготовки студента в позааудиторний час. Саме тому таку самостійну роботу слід розуміти як виконання конкретних завдань, поставлених викладачем, а процедура їх виконання, критерії оцінювання є предметом детального розгляду учасниками навчального процесу.

Серед інформаційних джерел важливу роль відіграють електронні бази, розміщені на внутрішньому сервері сайту ТДМУ – intranet, що містять рекомендовану літературу за темами, лекційний матеріал та методичні рекомендації для студентів, що суттєво підвищує якість самостійної роботи [5].

Для оволодіння навчальним матеріалом з ортодонції ми пропонуємо студентам різні варіанти самостійної роботи з книгою: складання планів, конспектів, тез. На жаль, сучасні студенти зазвичай використовують електронні джерела та ксерокопії сторінок першоджерел, тоді як конспект відходить на останній план. Такий підхід не сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу, розвитку критичного мислення, формуванню власної точки зору.

Важливим та ефективним індивідуальним видом роботи у контексті опрацювання різноманітних джерел за визначеною темою в певному напрямку підготовки є реферат. Реферування спеціальної літератури є традиційним для вищої школи видом діяльності, однак останнім часом доцільність цього виду роботи ставиться під сумнів через формаль-

ність його виконання, особливо в умовах зростання популярності інтернет-ресурсів для студентів. Для того щоб забезпечити самостійність у процесі реферування фахової стоматологічної літератури, студентам пропонуються теми, що передбачають інтенсивну роботу з різноманітними науковими, довідковими та інформаційними джерелами. Реферат має засвідчити ерудицію студента, його вміння самостійно аналізувати, класифікувати та узагальнювати. Реферат може містити аналіз і критику відповідних теорій та тез [3].

Ще одним важливим напрямком для підвищення ефективності засвоєння матеріалу є випереджуючі завдання, що спрямовані на попереднє самостійне вивчення студентами навчального матеріалу в повному або частковому обсязі. Попередньо вивчений студентами матеріал може використовуватися як на лекціях, так і на семінарських заняттях.

Одним із обов'язкових видів самостійної роботи студентів з ортодонції є підготовка історії хвороби. Навчальний план стоматологічних вищих навчальних закладів передбачає виконання історії хвороби з ортодонції студентами IV курсу у 7 семестрі. Метою написання історії хвороби є закріплення та поглиблення знань, які студенти одержали на лекціях, практичних заняттях та під час самостійної роботи. Історія хвороби є продовженням вивчення класичного курсу ортодонції, і її виконання надає студентам навички пошуку, аналізу та систематизації інформації. Кінцевою метою історії хвороби є демонстрування навичок самостійної роботи з джерелами навчальної, наукової та додаткової літератури, навичок пошуку відео, друкованих електронних джерел, роботи з ресурсами Інтернет, які студент повинен обґрунтувати на захисті [1, 2]. Тему роботи студент обирає або відповідно до рекомендацій викладача, або самостійно. Теми історій хвороб розробляються викладачами, затверджуються на засіданні кафедри і доводяться до відома студентів на початку VII семестру.

Після закінчення написання історії хвороби та її оформлення згідно з вимогами відбувається її публічний захист студентом-виконавцем. Захист історії хвороби – це особлива форма перевірки самостійності виконання роботи, одержаних знань та вмінь, пошуку необхідних літературних джерел, їх аналізу й узагальнення. Процес захисту історії хвороби дає можливість її автору обґрунтувати мету, завдання і шляхи вирішення проблем, глибоко осмислити виконану роботу, зробити аргументовані висновки. Студент захищаючи основні

положення та висновки виконаної роботи шляхом усної публічної доповіді має можливість продемонструвати аудиторії своє уміння триматися, вести дискусію [6].

Таким чином, самостійна робота студентів під час вивчення ортодонції є широкоплановою і багатовекторною, а також вимагає спільних зусиль як з боку викладача, так і студентів.

Список літератури

1. Горская Н. Н. Организация самостоятельной работы студентов с использованием интернет-технологий / Н. Н. Горская, И. Д. Камскова // Проблемы информатики в образовании, управлении, экономике и технике : сб. статей XII Междунар. науч.-техн. конф. – Пенза : ПДЗ, 2012. – С. 103–105.

2. Дубасенюк О. А. Інноваційні навчальні технології – основа модернізації університетської освіти / О. А. Дубасенюк // Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін : зб. наук.-метод. праць / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ, 2004. – С. 3–14.

3. Запорожан В. М. Взаємозв'язок мотивації досягнень та успіхів у навчанні у студентів медичного факультету / В. М. Запорожан, Л. Р. Нікогосян, К. В. Аймедов // Медична освіта. – 2011. – № 2. – С. 108–113.

4. Костикова М. В. Использование системы Moodle при дистанционной организации самостоятельной

Висновки. У навчальному процесі при вивченні ортодонції в умовах Болонського процесу самостійна робота студентів займає провідне місце як важлива структурна ланка, від організації і рівня якої залежить ефективність навчального процесу в цілому. Умови Болонської системи визначають активну і відповідальну участь викладача у підготовці матеріалу та організації самостійної роботи студентів з предмета.

работы студентов / М. В. Костикова, И. В. Скрипина // Система обработки информации. – 2010. – Вып. 7 (88). – С. 117–120.

5. Особливості впливу кредитно-модульної системи на формування мотивації та особистості студентів-медиків / О. О. Яковлева, Н. В. Коновалова, І. О. Дорошкевич [та ін.] // Актуальні проблеми формування особистості лікаря у студентів-медиків : матеріали X ювілейної Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25 березня 2010 р.). – К. : СПД “Рудак”, 2010. – С. 140–141.

6. Яковлева О. О. Соціально-економічні передумови формування особистості спеціалістів у медицині / О. О. Яковлева, К. В. Півторак, Л. А. Вознюк // Актуальні проблеми формування особистості лікаря у студентів-медиків : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 березня 2011 р.). – К., 2011. – С. 124.

Отримано 29.12.15